

MAGYAR LAPOK

3 lei

Taxa postală plătită în m. n. 4.
aprobării Dir. Gen. PTT

BUDAPEST

1938. január 12.

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 8. (1722) Oradea, 1938. jan. 12.

Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

Megtörtént a két liberális párt egyesülése

Vaidát a kormánnyal való együttműködésre kérte fel a belügyminiszter. — Minisztertanács volt hétfőn este. Dr. Willer József kihallgatása volt Goga miniszterelnöknél

Bukarest. Saját tud. A Liberális Párt állandó választmánya tegnap este fél hat órai kezdettel ülést tartott. Késő este közleményt adtak ki az ülésről, amely a következőket tartalmazza:

Az állandó választmányi ülésen Bratianu Constantin pártelnök ismertette a politikai helyzetet és méltatta Tatarescu kormányzását, aki az állam életében a valóságos fejlődés korszakát jelentette. A pártelnök azután rámutatott azokra a körülményekre, amelyek között a jelenlegi kormány megalakult és megjelölte a magatartást, amelyet a pártnak a kormánnyal szemben el kell foglalnia.

A választmány elhatározta, hogy a párt, nem akarván nehézségeket támasztani ennek a kormánynak, el van határozva, hogy eltökélt szándéka szerint csak azokkal az intézkedésekkel ért egyet, melyek a szigorú törvényesség és az alkotmány teljes tiszteletbentartásának alapján állanak. Ecéből a választmány helybenhagyta a hivatalos közleményt, amelyben a párt vezetősége tiltakozott a törvényhozó testületeknek megalakulásuk előtt való feloszlata ellen és elhatározta, hogy felemeli tiltakozó szavát a megyei és községi tanácsok, valamint a szakkamarák feloszlata ellen, amit a kormány a törvényes intézkedések megszegésével foglalt rendelkezés.

A párt manifesztumban fog az országhoz fordulni.

A pártelnök felolvasta Gheorghe Bratianu levelét, amely a saját és a pártja óhajának megfelelően, kifejezi azt a szükségességet, hogy a két Liberális Párt ismét egyesüljön. Az

állandó választmány tudomásul vette a levél tartalmát és belátva a rendfenntartó erők egyesítésének szükségességét, Gh. Tatarescu beszéde után egyhangulag elfogadta Gh. Bratianu javaslatát.

A két Liberális Párt tehát hosszas előkészítő tanácskozások után mégis egyesült.

A választmányi ülésről kijövet, Tatarescu kijelentette a sajtónak:

— A Liberális Párt ismét megmutatta, hogy a szolidaritás, a fegyelem és a hierarchia szelleme uralkodik benne.

Dinu Bratianu így nyilatkozott:

— Minden a szolidaritás felemelő légkörében folyt le. A Liberális Párt a pártok közötti vívódásoknak a napjában szükségesek kellett, hogy megmutassa, hogy a fegyelem összpontosítja az eddig szétválasztott erőket.

Gh. Bratianu ezt mondta:

— Örvendek, hogy megtörtént és így történt meg, az ország és a Liberális Párt javára.

A legközelebbi választmányi ülésen megtörténik Gh. Bratianu ünnepélyes visszafogadása. A gheorghista párt tagjait beosztják az egyes megyei tagozatokba. Többeket közülük felvesznek az állandó választmányba. Manolescu-Strunga volt miniszter és Sibiceanu volt miniszterelnökségi kabinetigazgató lemondtak állandó választmányi tagságukról, az egyesítés elleni tiltakozás jeléül.

Állítólag Bratianu Györgyöt és Gh. Tatarescut a párt alelnökeinek fogják nyilvánítani, azzal a kikötéssel, hogy az elnökség örököse Tatarescu legyen.

Dr. Willer József tárgyalása Goga miniszterelnökkel Goga kijelentette, hogy szíven viseli a romániai magyarság sorsát

Bucurestiből jelentik: Goga miniszterelnök kormányrajutása után azonnal kijelentette, hogy hajlandó a kisebbségek vezetőivel tárgyalni, illetőleg meghallgatni azokat a kívánásokat, melyeket a kisebbségek vezetői a kormány elé tárnak. Ennek a kijelentésnek tulajdonítható, hogy dr. Willer József, az Országos Magyar Párt parlamenti csoportjának főtitkára hétfőn felkereste Goga miniszterelnököt, kivel hosszabb időn át tárgyalt. Goga a beszélgetés során biztosította dr. Willer Józsefet arról, hogy szíven viseli a romániai magyar népkisebbség ügyét.

A KORMÁNYZÓPÁRT LAPJA AZ ALAPNÉLKÜLI RÉMÜLDÖZÉS ELLEN.

Bukarestből jelentik: A „Tara Noastra” című lap, a Nemzeti Kereszténypárt hivatalos lapja, vezetőcikkben foglalkozik azokkal a rémhírekkel, melyek a Goga-kormány uralomra jutása után keltek szárnyra. A lap kifejti, hogy a nemzeti keresztény kormánynak nincs

semmiféle felforgató törekvése, hanem csak a nemzeti forradalmat akarja megteremteni. Ennek a nemzeti forradalomnak azonban minden önkény és erőszak nélkül kell megtörténnie. A kormány a jövő Romániáját és a román nemzet újjáélesztését békés eszközökkel, a legteljesebb törvényesség jegyében akarja keresztülvinni, úgyhogy sem belföldön, sem az ország határain túl kétféle nem vállalhat, hogy ez a kormányzás törvénytisztelő.

Sokan egy önkényes diktatura fenyegetésétől félnek. Ezzel szemben annak a politikai felfogásnak az alapja, amelyen a Nemzeti Kereszténypárt áll, a legteljesebb higgadság. Tiszteljük a törvényességet és mást nem akarunk, minthogy az őslakó népréteg jogait érvényesítsük. Arról van szó csak, hogy a román eszmét fölszabadítottuk a széthúzó irányzatú demokrácia gyámködése alól, amely eddig uralkodott rajtunk.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

A népek megélhetési területe

„Népesedési és gazdaságpolitikai megfontolások a német gyarmati kérdés körül” — cím alatt a bécsi „Schönerer Zukunft” folyóirat érdekes fejtegetést közöl Grohauer Norbert dr. tollából. E fejtegetések egyrészt közöljük az alábbiakban, hogy magán a gyarmati kérdésen túl mintegy sejtetővé tegyük, vajjon mi az, ami a mai világhelyzetben az összes népmozgalmak, eseményhullámzások és feszültségek legvégső és legmélyebb okát adja.

Bevezetésül rámutat a cikkíró a német statisztikai hivatal számításaira, melyek szerint a világ népessége 1800 óta 1.1 milliárdról 2.15 milliárdra, vagyis több, mint kétszeresére emelkedett. Emellett az európai népesség, a halál-arány arány csökkenése, az életszínvonal javulása, valamint a technika és közgazdaság fejlődése folytán gyorsabban növekszik, mint a föld népességének átlaga. Az emberiség ma évenként legalább 20 millióval, vagyis körülbelül egy százalékkal növekszik. A mi időszámításunk kezdete óta a népesedési növekedés iránya egyre gyorsult: akkor a föld alig volt sűrűbben lakott, mint ma, mondjuk: Szibéria, az átlagos növekedés az azóta eltelt két évezred alatt évenként 0.13 százalékot tett ki. A népesedési iram mellett azonban 250 esztendő elég lenne ahhoz, hogy azt a számszerű növekedési arányt elérje, amelyhez az emberiségnek kétezer esztendőre volt szüksége. A világháború sem tudta a népesedési növekedést feltartóztatni. A háború közvetlen és közvetett kihatásai, bár mintegy 50 millióval meglasztották a szaporulatot, mégsem akadályozták meg, hogy az emberiség száma 1914 óta becsültek szerint 420 millióval, vagyis 24 százalékkal ne növekedjék.

Az emberiség számának ez a rendkívüli növekedése vetette először felszínre a megélhetési terület kérdését. Az európai hatalmak így jöttek arra a gondolatra, hogy maguknak Ázsiában, Amerikában és Afrikában gyarmati területeket, vagyis a hazai ipar számára lerafordási piacot s nyersanyagforrást, esetleg kisebb mértékben letelepedési helyet biztosítsanak. A gazdasági területet igyekeznek a lehető legszélesebbre kiterjeszteni, hogy a növekedő népesség élelmezését biztosíthassák. Bizonyos körülmények között egy fejlett iparral rendelkező túlnépesedett ország számára hasonlóan népes, de kezdetleges gazdasági állapotokkal rendelkező terület értékesebb lehet, mint a településre szolgáló alig lakott területek. Így: Anglia Indiában, Hollandia Insulindeben kiadós piacokat nyert nagyipara számára. Japán ugyanebből az okból próbálja ma Kinát uralma alá hajtani.

A világnépesség szaporodása nem egyenlő arányban történik. Általánosságban a fehér népek vesztettek életerejükben. Népeségüknek növekedése nagyrészt az élettartamnak az orvosi tudomány fejlődésével és a csecsemőhalandóság csökkenésével bekövetkezett hosszabbodásának tulajdonítható. A színes népeknel azonban az életerő még töreflen. Csak az egészségügyi viszonyok hátramaradottsága lassítja még a számszerű növekedést és nem engedi meg egyelőre, hogy a fehér népek túlszárnyalása a maga katasztrófális jelentőségében megmutatkozzék. De a fehér népek között is a legnagyobb szaporodási különbségek mutatko-

nek. Franciaország például XIV. Lajos és Napoleon idejében Európa legnépesebb országa volt, ma pedig fenyegető népesedési visszaesést mutat. Még 1876-ban egymillió volt a születések száma Franciaországban. Ez a szám 60 esztendő leforgása alatt, 1936-ig mintegy 38 százalékkal, vagyis 630 ezerre csökkent. Ha a születések száma Franciaországban haladéklatlanul nem emelkedik, harminc éven belül már csak 37 millió, ötven éven belül pedig csak 29,5 millió francia él majd Franciaországban. Ha az abszolút népesedési szám Franciaországban még nem szállt egészen alacsonyra, ez egyrészt Elzász-Lotharingia bekebelezésének, másrészt a nagymérvű bevándorlásnak tulajdonítható, amely már az idegenhültlenség veszélyéig emelkedett. 1936-ban Franciaországban 2,5 millió külföldi élt. Egyes megyékben már elnyomják az idegen származásúak a bennszülött franciákat. A népfrent-kormány, hogy magának minél több szavazatot szerezzen, a nemfranciák nagy tömegének adott állampolgárságot. A franciák kétségtelenül nagy felszívó ereje már a legszélsőbb határig meg van terhelve, vagy talán már túl is van feszítve. Hasonló születés-szegény ország Nagybritánia, mely csak nagy nehézségek árán tudja népesedési színvonalát fenntartani és ma már teljesen kiöregedett. Ezekkel az elgyengült, előregeredett népekkel életerőtől és életakarattól duzzadó népek szemben, amelyek, bár a születési visszaesés terén ők sem maradhattak teljesen érintetlenül, eredményesen fáradoznak azon, hogy az életakarat bizonyos ernyedtség-

nek és fáradtságának állapotát legyőzzék és amelyek még ma is erős szaporodást tudnak felmutatni: így a német, az olasz és a lengyel nép.

A gyarmati területek elosztása ma kiáltó ellentétben áll ezekkel a tényekkel. Eppen a növekvő nemzetek azok, amelyek területszükségben szenvednek, vagy mellőzésben volt részükhöz a gyarmati területek szétosztásánál, míg az elgyengült nemzetek a legdúsabb nyersanyagforrások és legkiterjedtebb települési területek birtokában vannak. Az előbbieket megfulladnak a szükségben, az utóbbiak a feleslegben. Franciaország gyarmati területei 8,44 millió km.²-t tesznek ki 48 millió 700 ezer lakossal; Nagybritanniának 31,8 millió km.² gyarmati területe van, mintegy 400 millió lakossal; ezzel szemben Olaszország gyarmatbirodalma még manapság is csak másodrendű: 3,25 millió km.², 12,3 millió lakossal, míg ugyanakkor a kis Hollandia 2 millió km.² terület és kerek számban 50 millió ember felett, Portugália 2,4 millió km.² terület és 8,74 millió lakos felett uralkodik. Lengyelországnak egyáltalában nincs gyarmata és Németországtól, amelyet már kezdettől fogva hátrányban részesítettek a gyarmatok elosztásánál — szerény, mindössze 3 millió km.² kiterjedésű és 12,7 millió lakosu gyarmati területét teljesen elvették.

A továbbiakban a cikk a német gyarmati igények jogosságával foglalkozik s befejezésül kiemeli, hogy ez igények iránti belátás Nagybritánia vezető köreit is mindinkább kezdi áthatni.

A hétfő esti minisztertanács határozatai

(Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról.)

Bukarestből jelentik: A kormány tagjai hétfőn este minisztertanácsot tartottak Goga miniszterelnök elnökletével. A minisztertanácsban A. C. Cuza államminiszter is részt vett. Elsőrendű szükségleti cikkek olcsóbbítására irányuló intézkedések megvizsgálására kiküldött miniszterközi bizottság terjesztette jelentését az általa tett megállapításokról és az árak csökkentésének közvetlen lehetőségeiről. Megállapodtak abban, hogy csütörtökig, január 13-ig — miután időközben a kormány gazdasági tanácsa is ülést tartott, — terjeszteni elő gyakorlati megoldásokat a gyapot, a só és a petróleum árának megállapítására, ettől a naptól kezdődően. A lakosság segítésére irányuló mozgalom keretében megvizsgálták a városoknak tüzfával való ellátását és intézkedés történt a szállítások erőteljesebbé tételére s egyttal tudomásul vették a vasutigazgatóság közlését, amely szerint a földművelőknek megsegítésére, akiknek még a multévi termésből eladásra szánt gabonataralékuk van, megtették a szükséges intézkedéseket a szövetkezeti központnál, hogy az az egész országban vásá-

rolja meg az eladásra kínált gabonát. Az igazságügyminiszter részletes beszámolót mondott a hamis uton szerzett állampolgárságok kérdéséről s közölte azokat az azonnali intézkedéseket, amelyeket az 1924-iki törvény alapján léptetnek életbe. Megvizsgálták ezenkívül az erdészeti visszaélések, továbbá a szesz törvény elleni visszaélések és az iskolai bírságok ügyét, könnyítési intézkedéseket határozva el a földművelő lakosság javára. A következő minisztertanácsot január 13-án tartják.

A KORMÁNY TAGJAINAK TÁRGYALÁSA VAIDÁVAL.

Bukarest. Saját tud. Hétfőn délután Armand Calinescu belügyminiszter hosszas látogatást tett Vaidánál, aminek annál inkább jelentőséget tulajdonítanak, mert egy nappal azelőtt más miniszter látogatta meg a Frontul Romanesc vezérét. Ezt követően Anghelescu volt bankormányzó és volt miniszter lakásán értekezlet volt a Frontul Romanesc vezetői között. Nem tartják kizártnak, hogy Vaida végül mégis elhatározza magát a kormány támogatására.

Pamfil Seicariu vitába száll Angliával és az Egyesült-Államokkal

Bukarest. Saját tud. A „Curentul”-ban ma Pamfil Seicariu „Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok diplomáciai közbelépése” címmel a következőket írja:

— Egy távirat jelenti, hogy az Egyesült Államok bukaresti követe rendeletet kapott, hogy csatlakozzék Anglia és Franciaország diplomáciai közbelépéséhez, a romániai kisebbségek védelme érdekében. Annál különösebbnek tűnik fel előttünk ez a közbelépés, mert a nemzeti keresztény kormány uralomrajutása óta nem történt semmiféle erőszakosság, senki sem gátolja Jehova híveit imádságaiknak elvégzésében. Tehát semmi sem indokolja ezt a lépést, amely Románia függetlenségével össze nem egyeztethető és amelyet méltóságérzetünk visszautasít.

— Óvakodunk attól, hogy részletezzük az Egyesült Államok felfogását a kisebbségekről, különösen pedig a más fajokhoz tartozók iránti,

emberi érzését. Nem követjük egy német lap példáját, amely fényképekkel bizonyítja az angoloknak a másfajtaúak iránti bánásmódját, mert nincs szükségünk mentegetőzni olyan dolgok miatt, amelyeket emberiességünk eleve visszautasít.

A Goga-kormányának nem programja felekezeti és faji kisebbségek üldözése, de benne van ebben a programban a román őslakosság elrablott jogainak visszaállítása.

A cikk ezután foglalkozik különösen a csalárd uton szerzett román állampolgárságok felülvizsgálásával, majd így folytatja:

— Angia, az Egyesült Államok és Franciaország kell, hogy területi megoldást találjanak azokra nézve, akiket sehoh se fogadnak be. Végtelen gyarmataik lehetőséget nyújtanak erre. Románia kész ezt a kérdést Lengyelországgal együtt a Népszövetség elé terjeszteni.

A háztulajdonosok és a szakfoglalkozásbeliek január és február havi határidős naplója

1. Január hó 31-ikéig minden használatba foglalkozást folytató adózó nyújtsa be adóvallomását a pénzügyigazgatóság hivatalához.

Nem tartoznak vallomást benyújtani azok a kiskereskedők és kisiparosok, akiket jövedelmük alapján „patenta fixába” osztotta be és akiknek megállapított adókövetési határidejük még nem telt le.

A háztulajdonosok házaik jövedelme tekintetében adóvallomást csak abban az esetben tartoznak benyújtani, ha házaik bérjévedelme megadott határidőig házbérjévedelmüket legalább 25 százalékkal meghaladja.

Visszont azok a háztulajdonosok, akiknek a házbérjévedelme, akár az egyes helyiségek ki-bereletlenül maradásá, akár pedig a bérösszegek csökkentése folytán legalább 25 százalékkal csökkent, adóalapjuk leszállítását kérik.

2. Folyó hó január 31-ig minden háztulajdonos nyújtsa be a pénzügyi adminisztrációhoz a törvény által előírt bérleti deklarációját.

Azokba újabb rendelkezés folytán be kell tenni a bérleti szerződések illetékezési számaikat is. A bejelentés elmulasztását a pénzügyi hatóságok a ház évi adójával egyenlő bírsággal sújtják.

A főbérletők által albéreltbe adott lakásokra vonatkozólag a bejelentési kötelezettség a főbérletőt terheli.

3. Az államrendőrségi chestor által kibocsátott rendelkezés folytán minden háztulajdonos tartozik a házában állandóan tartózkodó személyekről „konspektet” (lakói kimutatást) készíteni és ebbe, a rendelkezésben felsorolt adatokat, valamint a házban lakók személyében bármikor beálló változásokat is bevezetni. Ezeket a konspekteteket a lakóktól beszerzett népesedési hivatali bejelentési igazolványokkal felszerelve, a házban kell megőrizni és a bejelentést ellenőrző köztisztviselőknek felmutatni.

A netaláni mulasztást a törvény értelmében esetenként 500 leitől 1000 leig terjedő pénzbírsággal büntetik.

Ugyanez a kötelezettség terheli minden kereskedelmi vagy ipari vállalat tulajdonosát a vállalatban alkalmazott személyzetre vonatkozólag. Ezek tehát személyzetükről külön konspektet tartoznak kiállítani és az ellenőrzést eszközöző tisztviselőknek felmutatni.

4. A január hó folyamán megkötött bérleti szerződéseket január 30-ig, a februárban megkötendő ily szerződéseket pedig március hó 2-ig, illetve a szerződés megkötésétől számított 30 nap alatt kell illetékezés végett a pénzügyi hivatalnál bemutatni.

A bemutatás elmulasztása az elvont illeték háromszorosával egyenlő pénzbírságot von maga után és ezenkívül az adózókat igen súlyos hátrányokkal sújtja.

Itt kell megemlítenem azt is, hogy aki a bérleti szerződések bemutatását elmulasztja, az nem képes eleget tenni a bérleti deklarációk bemutatási kötelezettségének, mert nem tudja beírni a deklarációba a szerződés illetékezési számát.

5. A januári negyedikre esedékes kincstári adókat legkésőbb február 15-ikéig kell befizetni, mert ebben az esetben az adózó igényelheti az 5 százalékos adómérséklés kedvezményét.

Február 15-ike utáni fizetés esetében a pénzügyi hatóságok a kiszabott adót az adótörvény rendelkezéseinek megfelelően növelik és az adózók terhére végrehajtásokat eszközölhetnek és ennek költségeit is megterhelik.

6. Február 8-ikéig kell közölni a bérleti felmondásokat és az értesítéseket arról, hogy a bérleti viszonyt meghosszabbítják-e vagy sem.

A Háztulajdonosok Szövetsége irodáiban mindezekben a kérdésekben további részletes felvilágosítások nyerhetők, a szükséges úrlapok az érdekeltek rendelkezésére állanak és kívánatra azokat ki is töltik.

Február 6-án lesz a kolozsvári magyar ifjuság bálja

Nemcsak Kolozsvár, de az egész ország magyar társadalmának érdeklődése kíséri a kolozsvári magyar ifjuság bálját, amelyet az idén február hó 6-án tartanak meg a kolozsvári Iparkamara új épületének termeiben. A bál érdekében járadtságot nem ismerő buzgalommal dolgozó ifjuság már szét is küldte az izléses meghívókat, amelyek egyszersmind felkérésül is szolgálnak a bál védnöki tisztségének elfogadására. Tekintettel arra, hogy a táncmulatság jövedelme kulturális és jótékony célt szolgál, a rendezőség pénzdöntvényeket elfogad. Barbánci Zoltán Cluj—Kolozsvár, Avram Jancu-utca 13.

Porrá égett egy szilágyosmlyói kereskedő lakása és üzlete

Szilágyosmlyó. Saját tudósítónktól. Nagy tűz pusztított az elmúlt éjszaka Alsószivágy, szilágyosmlyói községben. A tűz Kiss István kereskedő és kocsmáros házában keletkezett. Kiss ugyanígy a szomszéd faluba ment látogatni és az üzletben lévő kályhában elfelejtette eloltani a tüzet. Éjszaka a szomszédok arra riadtak fel, hogy a kereskedő háza kigyulladt. A tűz olyan gyorsan elharapózott, hogy mire hozzákezdtek az oltáshoz, az épület már csaknem teljesen leégett. Elpusztultak a lakáson kívül az üzlet és a kocsmahelyiségek is, a berendezéssel és az arukkal együtt. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet az üzletben lévő kályhacső okozta, amely izzó állapotban az áruca esett. A kár meghaladja a 30 ezer lejt.

Micescu román külügyminiszter Prágából Belgrádba utazott

Budapesten átutazva, részletesebben nyilatkozott a román-magyar viszony kedvező alakulásáról

Budapestről jelentik: Istrate Micescu román külügyminiszter hétfőn éjjel Prágából Belgrád felé utazva Budapestre érkezett és mintegy félórát tartózkodott a keleti-pályaudvaron. A külügyminiszter kíséretében Creteanu követ, a bukaresti külügyminisztérium politikai osztályának főnöke és Pasteanu kabinet-igazgató utazott. A pályaudvaron megjelent fogadtatására Raul Bossi budapesti román követ, Kobr Milos csehszlovák és Vuksevic jugoszláv követ, valamint Micu budapesti román főkonzul, Leonida ezredes és Balta sajtóattasé. Amikor a Pozsony felől érkező gyorsvonat meglehetősen késéssel éjfél után befutott a keleti-pályaudvarra, a követek beszálltak a külügyminiszter szalonkocsijába, melyet közben átkapcsoltak a belgrádi gyorshoz. Micescu külügyminiszter ezalatt fogadta a budapesti lapok munkatársait és előttük a többi között a követezőket mondotta:

— Ime, itt vagyok újra Budapesten, pedig csak tegnap hagytam el a magyar fővárost. Közben Prágában jártam, ahol Benessel, Hodzsával és Kroftával találkoztam. A Kisantant képviselőivel felvett kezdeti érintkezés után,

anélkül, hogy előbevágják a jugoszláv miniszterelnökkel leendő megbeszélésemnek, az a benyomásom, hogy nincs semmi hozzáadnivalóm azokhoz a nyilatkozataimhoz, amelyeket a román és a külföldi sajtó előtt tettem, valamint azokhoz a biztosítékokhoz, amelyeket kormá-

nyom kilátásba helyezett a Romániával szomszédos államokkal való jó viszony megteremtése és fenntartása érdekében. Most már közölhetem, hogy

a bukaresti magyar követtel fontos megbeszélést kezdtem még mostani elutazásom előtt. Ezt a megbeszélést folytatni fogjuk és ahhoz a jövőre vonatkozólag szép reményeket fűzök.

Most Belgrádba megyek, ahol Stojadinovic miniszterelnökkel fogok tárgyalást folytatni. Ott is rövid időt töltök, mert Genfbe visz az utam, ahol a Kisantant tagállamainak megbízásából részveszek a Népszövetség tanácsülésén.

Két óra hosszaiig tartó megbeszéléssel kezdődött az olasz-osztrák-magyar államférfiak budapesti értekezlete

Fogadóesték a magyar miniszterelnöknél. A külföldi újságírók lakomája

Budapestről jelentik: A római jegyzőkönyvet aláírt államok külügyminisztereinek első értekezletét hétfőn délután 5 órakor tartották a miniszterelnökségi palotában. Az értekezletre elsőnek Schuschnigg és Schmidt érkeztek. Az elsőmeleti előcsarnokban Darányi és Kánya fogadta az osztrák államférfiakat. Néhány perc múlva megérkezett Ciano külügyminiszter is Da Vinci követ kíséretében. Az államférfiak ezután a miniszterelnök dolgozószobájába vonultak vissza tanácskozásra. A megbeszélés több mint két órahosszat tartott és negyed 8 órakor fejeződött be.

Az osztrák és olasz államférfiak este Darányi és felesége estebédjén vettek részt a miniszterelnöki palotában. Az ebédet fogadás követte.

Az értekezlet alkalmából a külügyminiszter által meghívott olasz és osztrák újságírók tiszteletére Szentistvány Béla miniszteri tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője a Szent Gellért-szállóban villásreggelit adott. A villásreggeli során Szentistvány Béla üdvözölte a külföldi vendégeket, akik nevében Talliani, a Popolo d'Italia és Urban, a Reichspost szerkesztője mondott köszönetet. A villásreggeli az olasz és osztrák vendégeken kívül még hivatalos volt Rákóczy Imre miniszteri tanácsos, továbbá a Magyar Távirati Iroda vezetője, valamint több budapesti lap főszerkesztője.

Ismét elővették Párizsban a csuklyások ügyét

A francia belügyminiszter nyilvános vitába szállt a vádlottak védekező állításával. — Közönséges gonosztevőknek szidja a csuklyásokat

Párizsból jelentik: Az Étoile-tér környékén hónapok előtt történt ismeretes bombamerénnyel kapcsolatban gyanúsított egyének a következők: Metenier mérnök, aki a kettős bombamerénnyel tulajdonképpen irányítójának látszik. Macon kapus, aki az ügy kipattanása után Spanyolországba ment és Locout, clermont-ferrandi lakos, aki hétfőn délelőtt tett vallomása során beismerte, hogy Metenier utasítására ő vitte a Presbourg-utcába a bombát. Metenier és Locout a rendőrség fogházában vannak. Állítólag mind a három gyanúsított a „Csuklyás” szervezethez tartozik.

Párizsból jelentik: Bouliér-nek, a csuklyás mozgalom egyik befolyásos tagjának a vizs-

gálóbíró előtt tett vallomása alapján a rendőrség több letartóztatást foganatosított. Dormoy belügyminiszter kijelentette, hogy a csuklyások ügyében folytatott nyomozás új stádiumba lépett és erélyes szavakkal bélyegezte meg a mozgalom résztvevőit, akik szerinte közveszélyes gonosztevők is, mert nem rettentek vissza épületek felrobbantásától és a törvényes rend képviselőinek meggyilkolásától sem. A belügyminiszter kijelentette, hogy bizonyítéka van arra, hogy a csuklyások polgárháborút akartak előidézni Franciaországban, ami esetleg külső háborúra is vezethetett volna. A belügyminiszter gyerekes magyarázatnak minősíti azt az állítást, hogy a csuklyások békés polgárokat akartak megvédeni a kommunista puccs ellen.

Segítség és gyógyulás mindazoknak, akik visszértágulatban szenvednek

Fontos könyvüdvonság!

A visszeres láb, a visszértágulat

megelőzése, kezelése, gyógyítása.

Írta: Dr Engländer Árpád

Ez a könyv megtanítja, hogyan szabadulhat meg a makacs, fájdalmas, kellemetlen betegségtől. **A tartalomjegyzékből:** A visszeres bajok jelentősége. — A láb vérkeringési viszonyai. — Hogyan keletkeznek a visszértágulatok. — A visszértágulat tünete. — A visszértágulat komplikációi. — A visszértágulat okai. — A visszértágulat diagnózisa. — A visszértágulat kezelése és gyógyítása. — Kompressziós kezelés, nyomókötések. — Műtéti kezelés. — A biztos gyógyulás útja, stb.

Kapható: A Magyar Lapok könyvosztályánál. Ára 57 lei és portó.

P. Bangha Béla S. J.:

„A budapesti eucharisztikus világkongresszus a szeretet ünnepe lesz“

Budapestről jelentik: Legutóbb sajtótájékoztató értekezlet volt az eucharisztikus kongresszust előkészítő főbizottság központi irodájában. Mihalovics Zsigmond tb. kanonok, a kongresszus előkészítő főbizottságának igazgatója üdvözölte a sajtó képviselőit és köszönetet mondott az eddigi támogatásért. Rámutatott, hogy most már csak négy hónap választ el a kongresszustól s a bizottság áprilusra teljesen készen akar lenni az előkészítéssel. Májusra már csak a főpróbák maradnak hátra.

P. Bangha előadása

P. Bangha Béla jézustársasági atya tartott azután nagyhatású előadást. A kongresszus célja — mondotta — tisztán spirituális. Nem is lehet ezt másként felfogni. De ez a lelki cél nem éleződik ki más egyházak ellen, mint ahogyan az egyház egyéb nagy szertartásai, körmenetek stb. nem irányulnak egyetlen vallás ellen sem. A világon ma már sokkal többen megértik, mit jelent a lelki elmélyülés, mint húsz-huszonöt év előtt, amikor a tudományos világ úgyszólván teljesen a tagadás alapján állott. A mély vallásosság megnyilatkozásai ma már magától értetődnek. Ilyen világatmoszférában lesz a legmélyebb vallásos elmélyülést igénylő eucharisztikus világkongresszus.

Előadásának további folyamán rámutatott a pozitív és harcos ateizmus megnyilatkozásaira. — Az eucharisztikus világkongresszusnak folytatta —, néma tiltakozás jellege is van, mégpedig nemcsak a katolikus világ, nemcsak a keresztény világ, hanem minden pozitív istenhívő részéről is. Az istenhit és az istentelenség küzdelméről van szó és minden pozitív vallásnak segítenie kell ebben a katolicizmust, mert ha azt legyőzik, a többiekkel könnyebben elbánik a bolsevista düh.

— Ennek a gondolatnak méltó formában

kifejezést is akarunk adni. Tudatosan szembehelyezzük az eucharisztia a lerombolt templomokkal, a felforgatott farbernakulumokkal, lemeszárított papokkal, apácákkal, szerzetesekkel és világiakkal. Ennek a mélyen katolikus gondolatnak, a tiltakozás gondolatának azonban nem a harcos tiltakozás formáját akarjuk adni. Ez a gondolat abszolút spirituális formában nyer kifejezést, amikor az oltár előtt. Krisztus előtt nemcsak hódolatunkat mutatjuk be, hanem engesztelést is azokért a szentségtörésekért, amelyeket a föld különböző részein elkövettek. A budapesti eucharisztikus világkongresszus grandiózus világengeztelés lesz a szörnyű ateizmusért Krisztus előtt. Ez a gondolat az egész világon meglepő rokonszenvvel találkozott. A német püspöki kar teljesen magáévá tette, egy kis könyvet is adtak ki „Welthuldigung — Weltsühne“ (Világhódolat — Világengeztelés) címmel. De ugyanilyen nagy rokonszenvvel fogadták az engesztelés gondolatát, mint főcélkitűzést a világ többi országában is.

— Aki ismeri a katolikus egyháznak az oltári szentségről vallott felfogását, az bizonytalansággal a kongresszusnak azt a mottóját, hogy az eucharisztia a szeretet köteleke. A világkongresszus a szeretet ünnepe lesz. Olyan gondolatnak, mintha a kongresszusnak protestáns-ellenes éle volna, még az árnyéka sem merült fel. A hitvallások között természetesen vannak ellentétek; így az eucharisztia gondolatát egyesek nem tartják helyesnek, de ebből élt kiéleznit nem lehet. A kongresszus karaktere építő, pozitív. Még az ateizmus elleni tiltakozásnak is ilyen jellege lesz. Az ünnepélyeken elhangzó beszédek témája szintén különböző formában a szeretet lesz. A három magyar szónok is a szeretetről beszél. Az első napon Tóth Tihamér dr, a másodikon Imrédy Béla, a harmadik napon pedig József királyi herceg be-

szólnek.

— Ezek az elképzelések nem irreálisak. Jobb mindig magasabbra, mint alacsonyabbra célozni. Jobb a szeretetet, mint a gyűlöletet hirdetni. S itt mutatkozik meg legjobban a nagy ellentét az eucharisztia gondolata és a bolsevizmus között. A bolsevizmus az osztályharcon, az önzésen épül fel. Az eucharisztikus kongresszus ennek éppen az ellenkezője. Alapja a szeretet. A legmélyebb keresztény eigondolás: boldogítóbb adni, mint kapni. Ezt a mondatot a mai világban nehezen értik meg, pedig ezt jelenti az eucharisztikus szellem a legmagasabb fokon. A mostani eszmény- és szerzetesegény világban azt akarjuk programmul kitűzni, hogy emberek és nemzetelek ne az önzés, hanem az összefogó, összekapcsoló szeretet alapján álljanak egymással szemben.

Huszár Károly volt miniszterelnök rámutatott, hogy az eucharisztikus világkongresszus ideje alatt Treuga Dei-nek kell lennie. Hangsúlyozta, hogy a kongresszusból ki van zárva minden bel- vagy külpolitikai gondolat: célja és tárgya tisztán vallási.

Mihalovics Zsigmond zárta be ezután néhány szóval az értekezletet.

VILÁGHIRŰ REGÉNYEK

Ezek azok a könyvek, amelyeket szívesen olvas minden asszony, leány és a regény hőseivel együtt éli át életüket, boldogságukat és bánatukat.

1. Aldrich: Es lámpást adott kezembe az Ur	99 l.
2. Aldrich: Szál a fehér madár	66 l.
3. " Családi kör	66 "
4. " Ella kisasszony	66 "
5. Lytkens: Ne varjatok vacsorára (Egy orvosnő regénye)	66 "
6. Br. Orczy: Az öszekuszalt fonál	66 "
7. " Az okos Pimpernel	66 "
8. Böttome: Orvosok	115 "
9. Eton: Hétköznapi emberek	86 "
10. Mayrie G.: Urihölgy állást keres	66 "
11. J. B. Priestley: Jóbarátok	198 "
12. Mitchell: Elűjta a szél	264 "

Kapható könyvosztályunknál.

Világkiállítás

Párizsban

Irla:
Castano-Köszeghy
Marianne

Es most következnek a komolyabb feladat: megkezdjük a pavilonok látogatását. Messziről kimagasló szerencsés elhelyezésével Románia orrasi pavillonja, melynek architektúrája az ismeretnevű bukaresti építész Duiliu Marcu sikerült munkája. A hatalmas csarnok sima és elegáns homlokzatát nyugalmatosan egészíti ki a festői szép hátsó kertészlet, bájos kis tavával, pergoláival, melyek összehatása sokban a mór stílus művészes patinára emlékeztet. Belül Károly király orrasi állószobra, ipari és gazdasági termékek tekintélyes diorámája, rendkívül gazdag vadászati gyűjtemény és az emeleten a román népművészeti folklora, — szőnyegek, hímzések garmadája nyújt méltó képet az ország fejlődéséről. A nagyszabású pavillon és gasztronómiai hírnévre emelkedett étterme egymaga kitűnő idegenforgalmi propaganda, melyet ötletesen egészítenek ki a turisztika termében felsorakoztatott művészi plakátok, az ország legszebb tájairól.

Közvetlen szomszédságában, kissé beszorítva az előtte álló park zöld bokrai mögé, Magyarország pavillonja nyert elhelyezkedést. Györgyi Dénes tanár munkája. Ez év folyamán sokan támadták a neves professzort, az Iparművészeti Főiskola kitűnőségét Hungaria pavillonjának kevésbé szerencsés megoldásáért. Idő és anyagiak meg lehetősége hiányában mégis, — Györgyi tanár hívtát alkotott. Izlés, szépség, előkelőség és ötlet, — mindez megvan a magyar pavillonban: a belső tartalom értékei elvitathatatlanok. Inkább a térben való elhelyezés kérdését lehetett volna eszjorúbb követelményekkel nézni, — miért kellett például Hungariát úgy elrejtetni két, a fő-

útvonalon kiemelkedő pavillon, Románia és Egyiptom között, — és annyira hátra, a kertekből csaknem eltakarva felépíteni? Betolva, mint játékszer a fiókban, fekszik Magyar ország pavillonja és ha tornya nem magaslana ki csillogó feliratával s nem szolgáltatna útmutatóul, — kissé bajos lenne azonnal rátalálni.

Belépve azonban elfelejtjük e pillanatnyi zavaró érzést. Szentélyben találjuk magunkat valódsággal, hosszú hajóban, melynek misztikus felhomályját a szemben levő fal festett üvegablakain átszűrődő fény világítja meg. Csupa hangulat, lélek, szív ez az első terem és kétoldalon a magyar történelem minden viharos és szenvedése borong felénk, két csodálatos erőteljes freskóból. A következő terem magyarországi hímzéseket, az iparművészet, a kerámia, bútortervezés és képzőművészet igazi bőségszaruját ontják a látogatók tömege elé, kiknek érdeklődését különösen a teljes egységben odavarázsolott tipikus magyar parasztszoba, a Budai-Golberger cég seiyemszenzációi, nemkülönben a tulipános vendéglő és hamisítatlan magyar cigányzene kötik le.

Dánia, Franciaország, — előbbi a világhírű dán porcellánok szürkésrózsaszín álmokkoltályaival, majd az ipari költészet prózába átvadódó agráriustermékeivel; a dán vajgyártás Eldorádójával, modern ezüstmunkáival és gépeinek tömegével, — utóbbi elsősorban fatermelésével, sportteljesítményeivel és nem utolsósorban, a nők választójege körül elért propagandájával tűnik fel a látogatóknak.

Aki be akar lépni Ausztria pavillonjába, először nem lát mást, mint csak egy orrasi kávéházat. Orrát már messziről régi szép bécsi napok ingerlő emléke csalogatja és a híres Wiener Café párolgó aromája világszerte sokkal többet használ a pavillon forgalmának, mint a belső tartalom, mely pedig feltűnően értékes. Valóban az idegenforgalom jegyében épült az egész pompásan felszerelt pavillon. Jellegzetes osztrák tájkép: az egész Grossglockner-láncolat monstre-fotografiája borítja be a stílusos homlokzatot; hatalmas üvegtermezek védik az időjárás szeszélyei ellen. Belül szintén ez a turisztikai irányzat érvénye-

sül minden vonalon; havasi panorámák pasztikus térképek, sportfelszerelési reklámok és vonzó alpesi tájak utrcacsábító összessége.

A modern jelen lüktető életét komor ellentétként váltja fel Egyiptom téglavörös pavillonja. Régi asszír stílus pálmaleveles oszlopai között büszken tekintenek vissza kétezer év kultúrájából a fáraók pogány istenei és a Szent Lóbusz virágaival díszített falakon profilban kigyózo táncosnők suttogják halkán a múlt dalait.

A Trocadera lejtőjének leghatalmasabb két látványosság a szovjet és Németország pavillonja. Két világnagyság mérkőzik egymással néma szenvedélytelenségben a kiállítás színpadán, — két monumentális csarnok nyújt összehasonlítást ez örök ellenlábások termelő erejére nézve. Egyiptom vörös oszlopai mellett széles lépcsősor vezet fel az U. R. S. S. örriasi előcsarnokába, ahol a falakat beborító vörös színek, a lehangzó gazdagság, a termelési anyagok túlszűfolt tömege beszél Oroszország határtalan lehetőségeiről. Mondják, hogy a pavillon költségei még nincsenek kifizetve, — mondják, hogy egyes politikai megállapodások ezek nagyrésztét Franciaország terhére hárították át. Mindez lehetőséges, azonban az, amit a pavillon bemutat, — egyszerűen oly mérhetetlen távolságokba nyúló fogalmakat nyújt az idegennek, szédületes agrár- és ipari termékeivel, a felvonultatott anyagok sokféleségével, hogy mellette a többi államok kiállításai jelentéktelené törpül el. Természetesen nem hiányzik a propaganda: Marx, Engels, Lenin és Stalin könyvei, e négy legkelendőbb író munkái, felhívások, szenvedélyes plakátok és feltűnően tehetséges orosz festők orrasi vásznai hirdetik, harsogják az eszmét, melynek jegyében született meg ez az orrasi vérvörös terem. Gerasimow, Brodsky propagandaképein, Popova civartársnő arcképen, gyárakban, délidőli pihenő alatt hangversenyt hallgató proletárok képen, portrékon, mindenütt felbukkan egy komor fekete arc, Stalin arca. Stalin könyvei, Stalin rópiratol fogynak legjobban a kiállítás vörös könyvtárból; az ő és Worosilow profilját tükrözi vissza rengeteg fénykép és festmény, Staliné a jelen, ő

Csang-Kai-Sek kinai kormánya elutasította a japán kiegyezési javaslatot

A japán kormány a diplomáciai összeköttetés megszakítását és a hadüzenet hivatalos kimondását javasolja. — A mikádó elnöklété alatt összeülő császári értekezlet dönt a Kína elleni hadüzenet kimondása felől

Tokióból jelentik: Hétfőn délelőtt megérkezett Csang-Kai-Seknek, a kínai központi kormány elnökének válasza a vasárnap megküldött utolsó japán békeajánlatra. Beavatott körök szerint Csang-Kai-Sek kereken visszautasította a feltételeket, amelyek azt követelték, hogy Kína ismerje el a mandzsu császárságot. Belső Mongólia köztársaság függetlenségét, csökkentse a kínai haderő létszámát és járuljon hozzá a kínai birodalom egyes részeinek japán katonai megszállásához.

Az utolsó válasz kézhezvétele után összeült Tokióban a nagyfotosságu minisztertanács, amelyen a kormány és a császári főhadiszállás tagjai vettek részt. Az értekezleten háromórás tanácskozás után a miniszterek megállapodtak abban, hogy megszakítják a diplomáciai kapcsolatot a kínai központi kormánnyal, vagyis megvonják az elismerést Csang-Kai-Sek elnöküktől kormányától és visszahívják a kínai japán nagykövetet; a mikádónak pedig javaslatot tesznek, hogy Kinának hivatalosan üzenjenek hadat. A minisztertanács az a nézet kerekedett felül, hogy

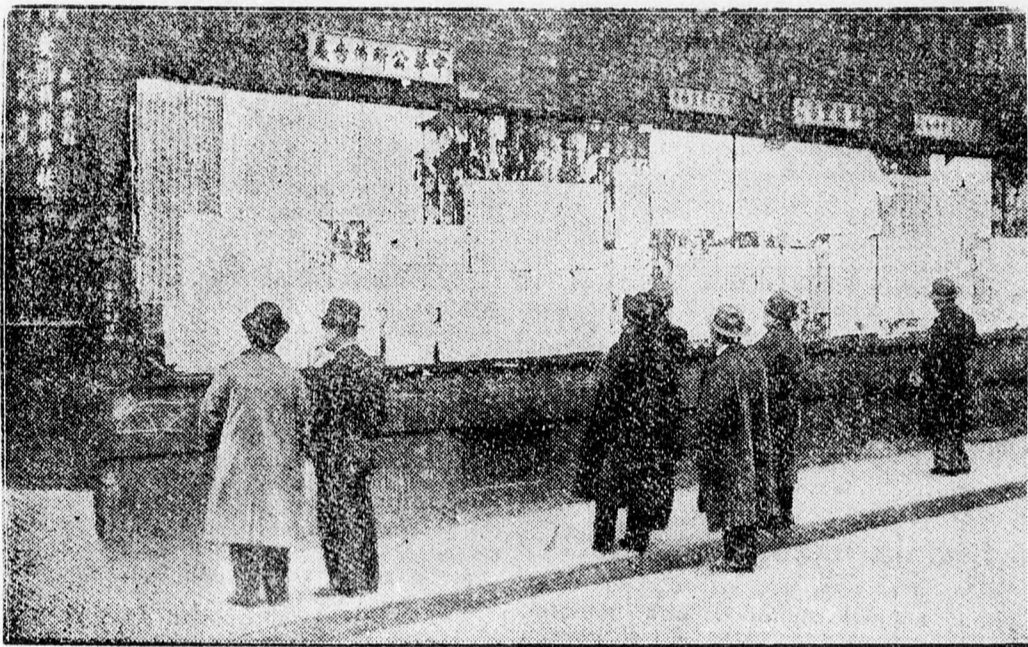
Japán most már csak úgy hajlandó a békére, ha a kínai kormány feladja eddigi ellenséges politikáját Japánnal szemben. Ellenkező esetben Csang-Kai-Sek kormányzati rendszerének teljes megsemmisítéséig folytatni fogja a háborút.

A minisztertanács javaslata fölött a mikádó elnöklété alatt kedden összeülő császári értekezlet dönt. Ilyen császári értekezlet az utolsó hetven év alatt csak három volt és mind a három hadüzenetet határozott el.

CSINGTAU VÁROST A JAPÁNOK ELLENÁLLÁS NÉLKÜL MEGSZÁLLOTTÁK

Londonból jelentik: A japán csapatok hétfőn Csingtaunál partraszálltak és egyetlen pus-

kalövés nélkül elfoglalták a várost. Csingtau kikötőjében két angol hadihajó horgonyzott és tanuja volt annak, amikor a japánok partraszálltak és minden ellenállás nélkül megszállták a várost. A Domei-iroda jelentése szerint Csingtau vértelen megszállása délután 3 órakor fejeződött be. Megszállás előtt japán pülögépek röpcedulákat dobtak le, biztosítva az idegen hatalmak alattvalóit, hogy tiszteletben tartják élet- és vagyonbiztonságukat és felszö-

Hadijelentések Newyorki kínai negyedében.

Egész falrészeket elfoglalnak a newyorki kínai negyedben a hadijelentések, amelyeken a japán—kínai háború egyes fázisait közlik. Képünk az érdekes kínai hadijelentésekről készült.

ma a szovjet abszolút vezére, — a bálvány azonban ma is Lenin marad, Lenin, kinek finoman intellektuális fejét, szellemes koponyáját nemcsak az itt kicsinyített másában látható gigantikus moszkvai mauzóleumban álló szobra, hanem az U. R. S. S. pavillonjának kiállítására tette 1937-ben közzismertté.

Németország! Önkéntelen tisztelettel bálmulja mindenki Cleopatra tujére emlékeztető óriási felhőkarcolóját, mely az Eiffel-torony után az egész kiállítás legmagasabb építészeti remeke. A szovjet hívalkodó pazarságával ellentétben a germán pavillon a csendben dolgozó hangyaszorgalmáról, hallatlan technikai felkészültségéről, iparuk és gépeik utólrhetetlen fejlettségéről tesz tanúságot Európa és a világ népei előtt. Egyetlen hatalmas hall monumentális méretei fogadják azonnal a belépőt, — a német munkáskéz ezernyi ötlete, ízlése, fáradhatatlan szorgalma lép meg az idegenek tömegét. Az orvostudomány, a kémia, a vegyi eljárások százféle csodája sorakozik fel a geometrikus rendszerességgel elhelyezett óriási ábrákban. A falakon művészies freskók mutatják be Németország legszépebb vidékeit: Északról Délig, Nyugattól Keletig: a Rajna szelíd hangulata, a bajor Alpok zord nagyszerűsége, Helgoland hullámtörő sziklái, a Feketeerdő borongó romantikája elevenül meg e különösen szuggesztív festményeken. A müncheni Deutsches Haus kisebbített mása, fehér oszlopai diadalmasan tekintenek le a hall végében elhelyezett, kimagasló emelvényen. Öntudat és harmónia nyugodt összessége a germánok kiállítására, melynek értékeit maguk a franciák is elismerik. Ennél nagyobb dicséret nem is érheti.

Németország és a szovjet pavillonjaiban nyugodt, minden alkalommal megállapíthatóan, — a legtöbb látogató.

Ilyen tekintélyes szomszédok természetesen vernek minden más államot, melyet kevésbé szerencsés sorsa közvetlen mellőlük sodort. A kis Lengyelországnak azért mégis sikerült magára vonnia a figyelmet, érdekesen megkonstruált kör alakú oszlopsorával, ahol öt nagy lengyel ércszobra áll néma fenségben. Nagy az ut-

melyet megjárt a maroknyi lengyel nemzet Kosciuskótól Chopinig és nehéz feladat az érvényesülés ilyen helyen, — azonban a kedves kis lengyel pavillon idyllikusan bajos tavával, éttermének édesbús szláv muzsikájával mégis sok látogatót vonz. Mellette Spanyolországnak a braziliai fazendákra emlékeztető, laposemeletű pavillonjába tódulnak a kíváncsiak. A fődszinten óriási szürke-fekete falfestmény: Picasso képe előtt állandóan hatalmas tömegek hullámanak, — a mindent túlharogó propaganda azonban kevés időt enged nyugodt szemléletre. Az emeleten Madrid látképe, csodás műveletek, ragyogó tájképek, Emilio Barral művészi szobrai emlékeztetnek kísértetiesen a bűbájos szépségű barcelonai kiállításra. A vér örölete és flegmatikus kiegyensúlyozottság furcsa szomszédok itt Párizsban, — Spanyolország után Németalföld következik, koloniális területeinek hallatlan kincselével, Szumatra és Jáva lehengerelő gazdaságával, az ország irigylésre méltó békéjének boldog kihangsúlyozásával. A szelmalmok és facipők egykori operettromantikájából ma nem marad hátra más, mint a pavillon előtt elterülő vonzó kertészlet üde bájja, — egy mindenképpen komoly tényezőként számító ország virágszeretetének derűs bizonyítéka.

Norge! A vikingek és fjordok hazájának lakói így nevezik valójában Norvégiát. Pavillonjának ezüstösen csillogó üvegkapuján állandóan megkövesedett jégcsappal perregnek lefelé. Szimbólum ez. Észak szimbóluma; Andersen meséinek felbukkanó habléányá leheli bűvés csokját az elalélt királyfi homlokára és a modern sportteljesítmények végtelen perspektíváján át Norvégia ma is az álmok és költészet hazája marad! Költészet az is, amit mögötte Görögország pavillonja nyújt. — Kicsi és szabályos atrium, melynek közepén kecses szobor néz a multból a jelenbe. Túlszerény azért az ezész. Az egykori helyén nagyság valahogy ma is nagyobb megtéstem érdemelve. De nincs idő összehasonlításokra, itt állunk Argentína hatalmas csarnokának küszöbén és megjelenik szemünk előtt Buenos-Ayres, az óriási város szézületes panorámája,

lítják a menekülőket, hogy a kijelölt körzetekbe menjenek. Az egykori német gyarmat lakosainak küldöttsége. élén a városi nemzeti-szocialista-párt parancsnokával, német lobogó alatt ment a japánok elé és kérte, hogy a megszállás alkalmával kíméeljék a várost. A megszállás valóban vérontás nélkül ment végbe.

Siningnél elkeseredett küzdelem folyik. A kínai csapatok itt visszaverték a japán támadást.

KONOYE HERCEG ELŐTERJESZTETTE HADÜZENETI JAVASLATÁT A CSÁSZÁRNAK

Tokióból jelentik: A hétfőn délután megtartott minisztertanács után Konoye miniszterelnök a császári palotába ment és jelentette az uralkodónak a minisztertanács határozatát. A kormány később szótartó intéz majd a nemzethez, bejelentve, hogy Japán a legerélyesebb politikát folytatja a japánellenes kínai rendszer kiirtására, ha csak Csang-Kai-Sek kormánya nem adja tanujelét annak, hogy őszintén megfontolta a helyzetet.

különleges fatermelése, forróvérű spanyol don-nak tarka népviselete, a hűskonzerválás tudományának egészen hihetetlen tökéletesítése. A jugoszlávok előkelő hatású pavillonja közvetlenül a főbejárat mellé került, szerencsés helyre és külső előnyeit még emeli belsejének művészi hatása. Olyan szobrász mesterműveivel ékesen, aminő a szerb Mestrovic, — e pavillonnak nyert ügye van.

A Szajnapart valahogy egészen külön kategóriát képvisel a kiállítás területén, — azt lehetne mondani: ez a bohém negyed! A rengeteg apró étterem, kávéház, bár és bistre előtt tarka és vidám tömegek isszák a népszerű cidre-t. Franciaország specialitását, az almabort, ellenben az Avenue Wilsonon túl gögősen magasló étterem, a Roi George fantasztikus árait már csak rockefelleri zsebek engedhetik meg. A vasári zür-zavarban a Yachting-pavillon százakramenő apró zászlócskái üde színfoltként hatnak a ragyogó éjszai napfényben, míg közelében a Pavillon de l'Hygiène komoly orvosi tanulságai kötik le a látogatót. Rendkívüli érdekes statisztikai kimutatás látható e teremben, Franciaország egészségügyi felszereléséről, melyből megtudjuk, hogy az ország összes département-jaiban 26.5000 orvos, 1000 asszisztens és ugyanannyi szakképzett ápoló áll a falvak lakosságának rendelkezésére. E nagyon is korszerű ismertetések után Portugália meglepően rokonszenves hatású csarnoka következik. Első látásra megállapítható: itt ma minden egyetlen ember akartán múlik. Ahogy Hitler és Mussolini, úgy uralkodik Salazar a portugál nép fölött. Az egykori egyetemi tanár azonban, a tudós és intellektuel, amint ez Portugália egész kiállításának színvonalán megnyilvánul, — teljesen sajátos, komoly és szellemi alapon kormányozza az ország népét. Mozambique és Angola kis gyarmatainak tekintélyes termelése mellett sok értékes teljesítményt mutat be ez a kis nemzet és főbejáratának önértékes felirása jellegzetesen hirdeti Salazar mondását:

„Nous avons une doctrine et nous sommes une force!”

(Folytatása következik).

Babona és varázslat

A gógös tudományoskodásból lesz a babona
Irta: Noszlopi László

Leküzdhetetlen ez emberi lélekben a vágyódás a csodákra. Egykor a naív és kezdetleges ember mindent, amit megérteni nem tudott, csodákkal népesített be. Fetést faragott, bálványokat emelt, mithoszokat költött, amelyek csodákról beszéltek. Eg és föld, víz, tűz és levegő számára tele volt túlvilági szellemekkel. Nagysokára, évezredek múlva azonban az ember eljutott a tudományoskodás korába. Hyen volt például a XVIII. század felvilágosodása, amikor az ember az ellenkező végtelbe csapott át, és azt hitte, hogy amit ő nem tud vagy nem ért, az nincs is. Hitelenné, kételkedővé vált ekkor az ember, gógösen és elfogultan csak a saját eszének és a természettudományok törvényeinek hitt. A nagy tudósok, az emberi megismerés legfelső lépcsőjére eljutott emberek azonban már ebben az időben is és minden korban belátták, hogy amit tudunk, amit tudhatunk, az csak egy csepp

abból a tengernyi rejtélyből, ismeretlen dologból, ami a roppant világegyetemet alkotja. Tehát alázatosoknak kell lennünk Istennel és a természetével szemben.

— A gógös magabizó tudományoskodásból babona lesz, a kételkedés át szokott változni hiszékenységé. Korunk átlagembere, aki elfogultan és tárgyilagos szellemnek hiszi magát, tele van babonával. Előtte ugyanis nincs lehetetlenség, mert megszokta, hogy az elektrotechnika mindennap új csodával lepi meg az emberiséget. Semmit sem tart hihetetlennek, mert úgy véli, hogy az emberi elme, haladás, tudomány, kultúra hatalma csodatevő. De épp ezért ma sok ember készpénznek veszi mindazt, amit magnetizmusról, bicesérdizmusról, talizmánról, amuletekről hall és vakon hisz kuruzslóknak, javasaszonynak, spiritiszta médiumoknak.

Egyik végtelből a másikba

Minden túlzás kiváló szeretettel szokott átcsapni az ellenkező végtelbe. A vallástalan tudománybálványozás és materializmus így vezet el ahhoz a modern mágiához és okkultizmushoz, amely csak abban különbözik a történetelötti vagy a polinéziai mágiától, hogy nem megátalkozásban, ráolvasásban, hanem zsiros vattában vagy állott vízvezetéki víz csodatévő erejében bizakodik. Korunkban tehát terjed a babona és varázslat, mégpedig leginkább annak teljesen csalásán felépülő formája. Mert ne essünk itt se túlzásba, ne gondoljuk, hogy mindent tudunk és mindent leleplezünk. Vannak rejtett erők, amelyeknek természete ismeretlen előtünk és a tudomány feladata, hogy e területen a tényeket megkülönböztesse a csalástól és csalodástól. A rejtelmes és a titokzatos bele van szöve a valóság tarka szövetébe, egyik mozzanata a létezésnek.

Háromféle nézőpont van...

A természet és a földi világ, amint megszokott, józan nappali tapasztalásunk mutatja, semmi rejtelmet nem tartalmaz — első látásra. Mihelyt azonban bizonyos szemszögből nézzük, megváltozik véleményünk. Háromféle ilyen nézőpont van, amelyből tekintve, a lét és a természet a rejtelmes élményét és gondolatait ébreszti bennünk: a vallásos, metafizikai és az okkultisztikus nézőpont. A metafizikai beállítottság szerint mindaz, amit akár érzékiszerveinkkel tapasztalunk, akár pedig a saját tudatfolyamataink gyanánt, mint benső, lelki jelenséget átélünk, épp „jelenség” csupán. A jelenség nem mutatja meg, milyen a létezés önmagában, nem közli velünk a valóság lényegét, hanem csak ennek az érzékfeletti, megismerhetetlen lényegnek megnyilvánulása. A megismerhetetlenről azonban vannak legalább is sejtelmek. Ezeket a sejtelmeket az ember a metafizikai érzék segítségével szerzi meg magának, akár költői képekben kifejezve (mithoszok), akár fogalmi, spekulatív úton (metafizikai bölcsélet). A vallás a megismerhetetlent, a rejtelmet az Abszolútumban érinti meg, amely egyúttal az abszolút értékeknek, az ősi szépnek, igaznak és jónak is hordozója. A vallás tehát felfelé, önmagunk fölé való tekintés. Nem tévesztendő össze az okkultizmussal, amely a természet lényegének a kifürkészhetlent tartja, a dolgokban a kiszámíthatatlant, a minden szabálynak ellenmondót nézi.

A „démonikus” világszemlélet lélektana

A minden szabálynak ellenmondó, az irracionális az, ami az okkult világszemléletnek alapélménye. Goethe hódolt ennek a világszemléletnek legtisztább formájában. Ő „démonikus”-nak nevezi azt, ami ma okkultnak mondunk. A démonikus ezert nem isteni, mert nincs benne ész, nem emberi, mert nincs intellektusa, nem ördögi, mert jótékony, nem angyali, mert néha kárörömet lehet nála észrevenni. Hasonlít a véletlenhez, mert nem következetes, rokon a jövőbelátással, mert összefüggés van benne. Rendelkezik mindazon elemekkel, amelyek körülvesznek bennünket, kiterjeszti az időt, összevonja a teret. Csak a lehetetlenben lel kedvét, a lehetőségeket megvetéssel taszítja el magától. Ha emberben jelenik meg a démonikus, hihetetlen hatalmat tud kifejteni a többi emberrel szemben.

Amit Goethe az emberben megjelenő démonikusnak nevezett, azt ma a tudatalatti lelki élet befolyásának mondjuk. A léleknek van a tudattal és az akaró „én”-nel szemben egy nemtuda-

tos része is, amelyre ráillik mindaz, amit Goethe a démoniról mondott. Az „én” és a tudat csak sziget, amely az öntudatlannak tavából kiemelkedik és ettől minden vonatkozásban függ. Már a kezdetleges embernek feltűnhetett a tudatlalan léleknek bizonyos, önmagában nyugvó önállósága, amely az alanyisággal és ennek önkényével szemben független adottság. Legtöbb indulatunkat nem tudjuk rögtön elnyomni, rosszkedvünk jóra változtatni. Támadhatnak olyan gondolataink, amelyeket akarunk minden erőfeszítésével sem tudunk elnyomni. Emlékezetünk néha oly örült ugrásokat csinálhat, amelyeket csak tehetetlenül bámulhatunk, képzeletünk pedig oly képeket varázsolhat agyunkba, amelyeket nem kerestünk és nem vártunk soha. Honnan jön továbbá a lelkesedés, az ihlet, a fokozott életkedv? A kezdetleges ember a saját lelkét, mint életforrást és életadó tevékenységet csodálta. Ezért hitt mindenben, ami a lélekre hat, vagyis a legkülönbözőbb varázslatokban és mágiikus szokásokban. A lélek nappali fele a tudat, de ezenkívül van a léleknek egy éjszakai fele is, a tudatalatti, amely álmokképekben áramlik bele az alvás által összpontosítottától megfosztott tudatba.

Ezért az ember minden időben rejtelmes ha-

Van-e ma babona és varázslat?

A babona és varázslat az emberiség szellemi történetében hatalmas erejű jelenség, amely ma is erősen hat. Amíg azonban például egy Goethe nem keresi a démonikust, de tapasztalja és rejspektálja, addig ma a spiritizmus, teozófia és hasonló irányok mint anyagot, eszközt használgák, épülésre és borzongásra, sóvárogásra és kéjelegnek benne. Sok mindenféle megjelenési formájával és kisugárzásiával behatol és ráburjánzik a mágia az élet összes területére. A vallás, az állam- és gazdasági élet, a művészet és az orvoslás, a sport és a hivatás, de különösen a népelet az, ahol a mágia elterjedt. A jövőbelátások és egyéb látnoki állítolagos vagy valódi képességek mellett a mágiikus cselekvéseknek és a varázslatok sokféle fajtája vette birtokába a modern ember gondolkodását is, úgyhogy ősrégi

talimat tulajdonított az álomnak. Titokzatos jelenségeit igyekezett kapcsolatba hozni a való élettel, kutatta az álmok jelentőségét. „Az álom ablak, melyen által lelkünk szemé a jövőbe néz” — mondja Petőfi. Az álomfűtés mesterségének a legősibb kortól kezdve minden népnél voltak hivatásos művelői.

Varázslat és mágia

A Goethe által látott démonikus az, amely a történetelötti embert a varázsiathoz vezette. A varázstételek és mágiikus praktikák először akkor képződtek, amikor a dolgok szokott folyását a természetben, vagy a benső, lelki világban valami rendkívüli mozzanat törte át. Akár jó, akár rossz, akár szerencsét, akár szerencsétlenséget hozó, akár félelmet, akár vágyódást kiváltó volt is ez a mozzanat, valami szokatlan kellett, hogy legyen, amit más jól felismert dologgal nem lehetett kapcsolatba hozni. Mágiikus praktikához vezetett minden oly szükséglet, amelyet az ember élénken és tömegesen érzett ugyan, de amelyvel szemben minden addigi tudása és képessége tehetetlenül állt.

A varázslat és a vallásosság egymástól bensőség, mivelükben különböznek, noha kezdetül fogva allandóan egymásba átmennek. A kezdetleges ember a világot egyfelől személyes lények által vezetettnek látja, akik éppúgy, mint ő, akaratával és értelemmel rendelkeznek, másfelől azonban személytelen erők is irányítják a világ sorát, amelyekben való hit előfutára volt a későbbi természettörvényeknek és természettudományoknak. A mágiában mindenütt található egy általános és személytelen varázserőbe vetett hit: ilyen az irokézek orendája, az algonkinok manitoviája, a középausztráliaiak arunkilthajaja. Ez az erő az egész természet, legalább is mindazon dolgokat athatja, amelyeknek varázserője van, immanens a világban és ki van öntve a dolgokra. Feltűnő hasonlóságot mutat a szerves élet princípiumának elgondolásával. Amíg ugyanis a vallásosság felfelé tekint, a magasságokat keresi és a fényt, addig a mágia a mélységet áhítja, a homályt és sötétet, a föld mélyét. Természetesen ez a mélység kétféle lehet: mély a szerves élet, a vitalitás, amely az öntudatlanság homályában alkot, ösztönösen termékeny, de mély az is, szegyenletesen titkos, ami kárhozas. Amidőn az Egyház a babona és varázslat ellen küzd, akkor egyfelől ama sok család, tévútra vezetés ellen foglal állást, amelyre a varázserőbe vetett hitet kihasználhatják és ki is használják, de másfelől sötét, diabolikus erők megnyilatkozását is észreveszi a varázslatban. Sohasem tagadja meg azonban az Egyház az engedélyt az arra hivatottaktól és felkészültektől, hogy a természetnek, az élet mélységeinek, a vitalitásnak és a léleknek ama, még ismeretlen erőit tanulmányozzák, amelyek esetleg okkultisztikus képességek alakjában mutatkoznak.

elgondolások, képzetek a jelenben is hatékonyak maradtak. A mágiát ott a legnehezebb és épp ott kell leginkább leküzdeni, ahol világnézeti válik, valláspótlékká. Ezért fontosak azok a komoly vállalkozások, amelyek felveszik a harcot a babonával.

Hiába tesznek szemrehányást

Az Egyházzal szemben, hogy ez elősegítője lett volna a sötét és korlátolt hiszékenységnek, babonaságnak. Aki az egyháztörténetet e szempontból megismeri, az tudni fogja, hogy az Egyház minden időben és minden rendelkezésre álló eszközzel, anyai gondossággal, de ha kellett, helyénvaló szigorral mindenfajta babonaság és varázslat ellen küzdött, úgyhogy ezen a területen is nagyarányú lélekigondozást fejtett ki.

Most jelent meg!

A nagyszerű magyar radio-szónok:
Dr Tóth Tibamér legújabb
hatalmas műve:

MIATYÁNK

Költői lendület, izzó hev és gazdagon aradó gondolatok jellemzik a nagy szónok beszédeinek legújabb gyűjteményét is.

Ar. igen szép kartonkötésben
280 lei és porto.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok közleményei

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium rendelete alapján közöljük, hogy az összes vállalatok, tehát a kereskedelmi társas vagy egyéni cégek is az 1937 december 31-én foglalkoztatott személyzetükről 1938 február 1-ig kötelesek három példányban kiállított kimutatást a cluj-i iparügyi felügyelőséghez (Inspectoratul Industrial Cluj) ajánlott levélben belküldeni. A husznál kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalatok kékszinű, a husznál több alkalmazottal dolgozó vállalatok fehérszinű kimutatást adnak be. A nagyvállalatok külön memorandumot is csatolhatnak két példányban, amelyben közlik azokat az intézkedéseket, amelyeket ipari és kereskedelmi technikai személyzet előkészítése érdekében megtettek. A kimutatásban feltüntetendők, feltétlenül a következő adatok:

1. A vállalat teljes elnevezése,
2. a vállalat pontos címe,
3. jogi formája,
4. a vállalat természeté,
5. a cégbejegyzés száma,
6. az 1937 december 31-én foglalkoztatott alkalmazottak száma,
7. a vállalat tőkéje, vagy ennek hiányában a pénzügyigazgatósághoz bevaltott tőke,
8. a vállalat cégbejegyzője és aláírása.

A fióküzletekkel dolgozó cégek minden egyes fiókjuk alkalmazottjairól külön kimutatást is készítenek, s ezenkívül egy összesítő kimutatást is adnak be, amelyben felsorolják összes alkalmazottaikat.

A kimutatásban feltüntetendő az 1937 év folyamán történt személyzetfelvétel és elbocsátás.

A nemzeti repülőalap pénztár rendelete alapján a vállalat székhelyén elhelyezett cégtáblák, hirdetések, reklámok repülőbélyeg-illetéke a már ismert borderókon évenként rovandók le. Felhívjuk összes tagjaink figyelmét, hogy a folyó évre vonatkozó borderót feltétlenül készítsék el.

Az adótörvény rendelkezése alapján közöljük, hogy mindazok, akik alkalmazottat tartanak, kötelesek január 31-ig a pénzügyigazgatóságához a múlt év folyamán foglalkoztatott személyzetükről kimutatást beadni. A kimutatásnak a következő adatokat kell tartalmaznia: az alkalmazottak neve, lakhelye és a múlt évben felvett fizetések, járulékok összege.

A háztulajdonosok, szállodások és azok, akik ingatlanokat albérletbe adnak üresen vagy butorozva, kötelesek folyó évi január 31-ig a pénzügyigazgatóságához vallomást beadni, amelyben feltüntetik a bérlők nevét, foglalkozását és a fizetett bér összegét.

A Szigligeti Társaság estélye

Vasárnap, január 16-án délután 5 órakor a Református leánygimnázium dísztermében, (Str. Prefectural-Vármegyeház-u. 2. sz.) felolvasó estélyt tart a következő műsorral:

1. Dr. Némethy Gyula prelátnok-kanonok, elnök, megnyitó beszéde.
2. Perédi György alelnök-főtákar dr. Adorján Armin munkássága a Szigligeti Társaságban c. értekezését olvassa fel.
3. Dr. Rothné dr. Berde Mária társelnök Eminescu versfordításait adja elő.
4. Radó Pál titkár elbeszélését olvassa fel.
5. Arató András r. tag verséből ad elő.
6. C. Bodnár Mária r. tag, a társaság könyvtárosa, elbeszélését olvassa fel.
7. Sárközy Gerő választmányi tag, verséből ad elő.

Belépő-díj nincs. Mindenkit szívesen lát és meghív a Társaság elnöksége.

Felhívás. A nagyvárad-i Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri a bádigos és vízvezeték-szerelő szindikátus tagjait, hogy folyó hó 12-én, szerda este 6 órakor a Munkakamara földszinti nagytermében megtartandó fontos tárgyú taggyűlésen okvetlen és pontosan megjelenjenek. Elnökség.

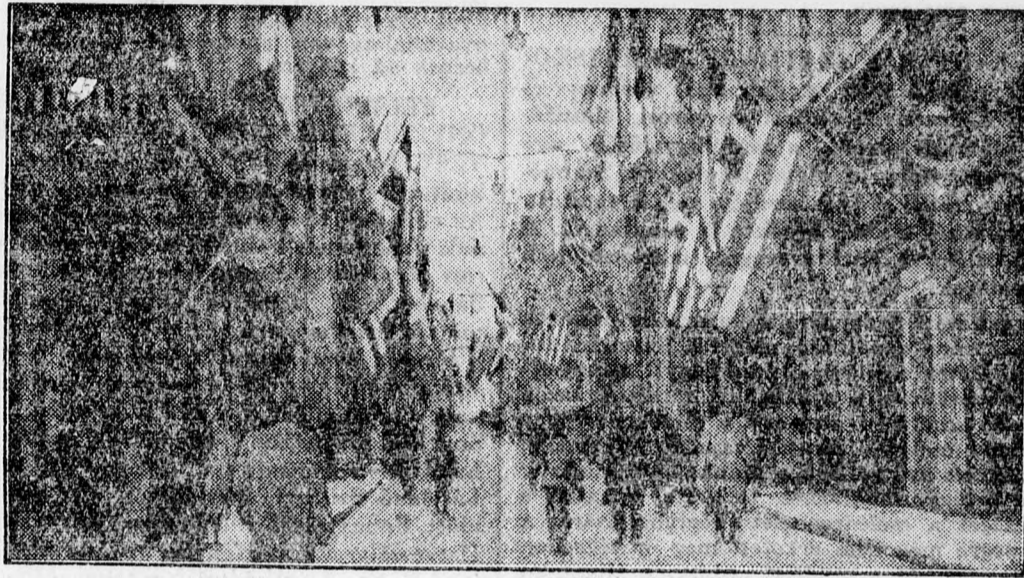
A diplomáciai kar újévi tisztelgése Hitler vezérkancellárnál

A tisztelgő testületnek az apostoli nuncius volt a szónoka. — Római látogatásakor megjelenik-e Hitler a Szentatyánál?

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár kedden délelőtt fogadta az elnöki palotában a diplomáciai kar és a német fegyvernemek képviselőinek szokásos újévi jókívánatait. A három fegyvernem nevében *Blomberg* birodalmi hadügyminiszter, *Fritsch* vezér-erzredes, *Röder* tengernagy, és *Göring* vezér-erzredes tolmácsolták jókívánásaikat. Ezután a diplomáciai kar tisztelgett Hitler előtt, *Orsenigo* apostoli nuncius vezetésével.

Rómából jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár tavaszi római útjával kapcsolatban felmerült a kérdés, hogy Hitler meg-

látogatja-e XI. Pius pápát. Ismeretes, hogy a német-vatikáni konkordátum óta egyetlen, a Vatikánban tartózkodó német személyiség sem kért kihallgatást a Szentatyától. Mintán Hitler nem mint államfő, hanem mint a nemzeti-szocialista párt feje megy Rómába, diplomáciai szempontból nem is kell kihallgatást kérnie. De ettől eltekintve sem tartják valószínűnek, hogy Hitler meglátogatja a Szentatyát, mert a pápa karácsonyi üzenetében tudvalevően ünnepelesen elítélte a nemzeti-szocializmusnak az Egyházzal szemben tanúsított magatartását.

Athén zászlódszben. Vasárnap volt a görög trónörökös esküvője. Ez alkalmából Athén zászlódszbe öltözött. Képünk a görög fő város egyik fő-utvonalát mutatja be.

Négy gyilkosság, hétszáztíz betörés történt 1937-ben Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i rendőrség bünyügyi osztályán most készült el az elmúlt év kimutatása, amelynek számadatai érdekes képet nyújtanak a közelmúltban történt bűncselekményekről.

A kimutatás a következő adatokat tartalmazza:

Az 1937. évben a rendőrség bünyügyi osztályán 7776 aktát iktattak be elintézés végett. — Ezenkívül: 2571 elővezetési parancsot intézett el a bünyügyi osztály.

A rendőri cellákban az elmúlt esztendő folyamán különböző vétségek és kihágások miatt 2573 ember fordult meg.

A razziaikon 122 embert állítottak elő. A rendőrség bünyügyi nyilvántartójába 156 tényképelet vételt csináltak 1937-ben a különböző bűncselekményekről.

Kétségtelenül a legnehezebb feladat volt a rendőrségnek a különböző gyilkossági ügyek nyomozásában.

Az elmúlt évben négy gyilkosság történt a városban. Tomorga Stefan munkás egy doronggal agyonverte Czeglédy Ferenc nyugalmazott tanító feleségét. A gyilkost aznap éjszaka elfogták. Czeglédyné a külvárosi pletykák áldozatául esett, de gyilkosa nem került bíróság elé. Tomorga Stefan az ügyészség második emeleti ablakából letette magát és meghalt.

A második gyilkosság szerelemföltételestől történt. Duma Arzen aradi illetőségű üvegcsiszoló munkás három revolverlövessel agyonlőtte idealját, a kis Sike Irmuskát. Duma a gyilkosság elkövetése után megszökött, majd önként jelentkezett a rendőrségen. Duma Arzen a fogházban megőrült s kényszerzubonyban szállították az elmekórházba.

A harmadik és legdöbbentesebb gyilkosság október első napjában történt, amikor Xenopol-utcai lakásán 15 baltacsípással egy ismeretlen agyonverte Tóth István gyógyszerészt. A rendőr-

ség ebben az ügyben heteken keresztül nyomozott, minden eredmény nélkül és Tóth István gyilkosa még ma sincs meg.

Még egy gyermek-gyilkosság is történt 1937. évben. A Körösből fogták ki egy csecsemő hulláját. A csöppség nyakán ott volt a zsinag, mely-lyel bizonyára lelketlen anyja fojtotta meg.

A rendőrség bünyügyi osztálya ezeken az ügyeken kívül 21 inzultus, 3 maganlakásértés esetében folytatta le saját hatáskörében a vizsgálato-akat. Hamis pénz terjesztése ügyében harminc-negy esetben indult eljárás, csavargásért 122 embert állítottak elő, cimbitörlesztésért egy esetben indult eljárás, okirathamisítási ügyben négy ízben folyt vizsgálat a múlt esztendőben.

Betörés és lopás 710 esetben fordult elő, ezen-külül 77 sikkasztás, 62 csalás, 1 vesztegetés, 3 zsarolás, 1 szőlőhamosság, 1 szerencse-játék miatt ki-hágás ügyében nyomozott a rendőrség büny-ügyi osztálya.

Idégen vagyon rongálása miatt kilenc ízben folyt eljárás.

Gondatlanságból okozott emberölés miatt 15 ügyben folyt nyomozás. Súlyos testiesítésért 50 esetben indult eljárás, életveszélyes sérüléses eset 66 fordult elő. Erkölcstelen merénylet egy történt mindössze a múlt évben. Inflagrnatni házasa-gtörés 2 volt mindössze, gyermek-elhagyási ügy 1 fordult elő, életveszélyes fenyegetés címén 17 egyén ellen indult eljárás, hatóság elleni rágalmazás miatt 7 ügyben folyt vizsgálat.

Az elmúlt esztendőben hárman fulladtak bele a Körösbe, halálosvégi közlekedési baleset 10 történt, az áldozatok közül hat férfi, négy pedig nő volt. Öngyilkosság 32 történt és pedig 22 férfi és 10 nő. Egyszerű baleset 12 volt 1937-ben, ezek közül 9 férfi és 3 nő.

A bünyügyi osztály évi beszámolóját egy példányban megküldik a bucurești központi büny-ügyi nyilvántartó számára is.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy óra 70 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037

Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: dr Sulyok István
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbelégek magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt déli, délkeleti szél, sok helyen köd, helyenként csapadék, eső, havas eső, a hegyeken hó. A hőmérséklet tovább emelkedik.

BEZÁRTÁK A SZATMÁRI ELEMI ISKOLÁKAT. Saját tud. A dühöngő vörheny- és torokgyik-járványok miatt a városi tisztifőorvos előterjesztésére a tanfelügyelőség úgy intézkedett, hogy az elemi iskolákban Szatmáron csak január 17-én kezdjék meg a tanítást. A rendelkezés a kisdudóvókra is vonatkozik. A középiskolákban hétfőn reggel megkezdődtek az előadások.

Megérkezett Szatmárra a keresztény cselédek alkalmazására vonatkozó rendelet. Szatmár. Saját tud. Hétfő délelőtt a munkaügyi felügyelőségre megérkezett a munkaügyi miniszter azon rendelete, amelyben megtiltja a zsidóknak, hogy keresztény cselédet alkalmazzanak. A rendelet egyben közli azt is, hogy a munkaügyi miniszter átírt a belügyminiszterhez és kérte, utasítsa a rendőrséget a cselédrendelet végrehajtására. A rendőrségre még nem érkezett meg a végrehajtási utasítás és a rendelet eddig a Hivatalos Lapban sem jelent meg. — Megjegyezzük egyébként, hogy nemcsak Szatmáron, de általában mindenütt ez a helyzet a cselédrendelettel kapcsolatban.

A sepsiszentgyörgyi Szent Ferenc-rendi zárda áldásos miséjét teljesített midőn minden nehézség ellenére a háztartási alkalmazottakat összegyűjtve, megalakította a Szent Anna védnőkégye alatt álló Fájdalmas Szűz Anya kongregációt. Folyó év január 2-án tették le ünnepélyes fogadalmukat a kongregáció tagjai dr Szalay Mátyás esperes-plébános kezébe.

Cégbélyegzőt követel a kincstári ellenőr a székely vízfűrészesektől. Csíkszereda. Saját tud. Amint köztudomású, a székely életrevalóság igen sok helyen talán nagyon maradi módon is, arra használja fel a község patakjának a vizét, hogy azt felduzzasztva, alkalmassá tegye egy-két köves primitív mlom, vagy egy éllel ellátott fűrész üzemeltetésére. Ugy a malom, mint a fűrész természetesen csak akkor van üzemben, ha nincs kemény tél, vagy nagy meleg, amikor vagy befagy a patak vize, vagy pedig teljesen kiszárad. A pénzügyi hatóságok nem igen veszik figyelembe ezeket a körülményeket, sőt úgy kezelik a falusi egyszerű hársnyás gazdálkodó székely fűrészeseket, hogy „gyáros”-ok és rendszeren magas üzemi adóval sújtják őket. Ezenkívül alkalmazzák velük szemben azt a törvényes rendelkezést is, hogy kötelesek hiteles könyvvezetésben minden napon számotadni, mennyi volt a bevétel és ezután is háromszázalékos állami illetéket kell fizetni havonként. Ezeknek a követelményeknek mindenben megfelelték eddig, legalább a csiki falusi vízfűrészesek, míg aztán az alsócsiki kincstári ellenőrnek újabb kifogása merült fel. Amikor átnézte a hitelesített lajstromokat, kijelentette, hogy azok nincsenek rendszeren vezetve, hiányzik a havi lezárásnál a „cégbélyegző”. Ötvenezer lei pénzbírságot helyezett kilátásba, ha azt a székelyek be nem szerzik. Zsidó Pál és Pinti József kásonföldi falusi fűrészesek erre társaik nevében is felkeresték a Magyar Párt irodáját. Itt dr Pál Gábor képviselő és Adorján Imre főtitkár utánanéztek a törvényben és a helyi pénzügyi hatóság útján is megállapították, hogy a falusi vízfűrészesek tartoznak ugyan könyvet vezetni bevételeikről, azonban sehol sincs arra intézkedés, hogy „cégbélyegző”-t kelljen alkalmazni, annál is inkább nem, mert ezt az „ipart” iparendély nélkül gyakorolták a székelyek és soha semmiféle cégbélyegzésre nem voltak kötelezve.

Csik megye prefektusának megnyugtató nyilatkozata. Csíkszereda. Saját tud. Jonescu Nicolae mérnök, Csíkszereda új prefektusa, hivatalának átvétele után felhívást intézett a polgársághoz, mindenki támogatását kérte ahhoz a becsületes és tisztességes munkához, amelyet a kormány a keresztény erkölcsök szellemében óhajt véghez vinni. Az új megyefőnök fogadta lapunk munkatársát is, akinek nyilatkozott programjára vonatkozóan s többek között a következőket mondotta:

— A kormány olyan embereit alkalmazta célkitűzéseinek elérésére — jelentette ki a prefektus — akik hűségük, megbízhatóságuk, valamint lelkes pártmeggyőződésük révén biztosítottak jelentenek arra, hogy az országosan ismertett kormányzati vezéreket teljes egészében végre hajtják. Ennek érdekében — folytatta nyilatkozatát Jonescu Nicolae megyefőnök — nemzeti különbség nélkül — minden keresztény polgár támogatására szükségünk van. Majd így folytatta: Aki nem akarja a kormány programját támogatni, vagy nem ért azzal egyet: álljon félre. A rendet minden körülmények között biztosítani fogjuk. Aki bármely eszköz felhasználásával zavart akart kelteni a kötelességünk teljesítésében, azt árulónak minősítjük és ebben az értelemben járunk el ellene. Csik megye keresztény közönsége mindig számíthat rám, csak újlag azt kérem — támogasson keresztény és nemzeti célkitűzéseink végrehajtásában. Jonescu prefektus egyébként régi ismerőse Csik megyének. Évek óta a megyében tartózkodik és több kórhágvállalata van, amelyekben több magyar embernek ad kenyeret.

FELMENTETTE AZ ESKÜDTSZÉK AZ ÖNVEDELEMBŐL GYLKOLÓ FÖLDMŰVEST. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi esküdtsek januári ülészaka tegnap nyílt meg. Az első ügy Rozvány János szalontai tanácsosnak a pere lett volna, aki sajtó útján elkövetett rágalmazás címén jelentette fel Reményi Sándort, a „Szalontai Lapok” munkatársát, miután azonban a felek időközben kibékültek, a bíróság beszüntette az eljárást. A második ügy Bubuj János földműves gyilkossági pere volt. Bubuj ellen az a vád merült fel, hogy a múlt év májusában valami földkérdés miatt baltával agyonszújtotta sógoranját, Barabás László Szilágyi Erzsébetet. Az esküdtszék előtt Bubuj azzal védekezett, hogy sógoranjó életveszélyesen megfenyegette és csak önvédelemből ölt. Az esküdtszék a tanúk kihallgatása után felmentette a vádlottat.

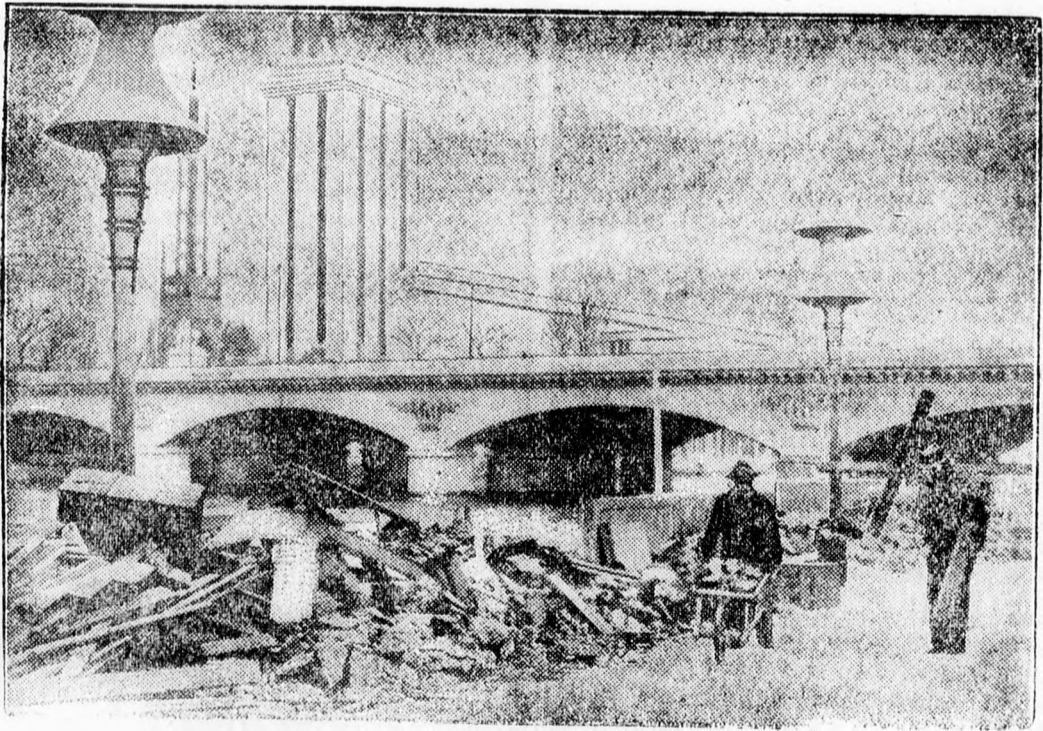
Ellopták a zilahi kereskedők báljának jövedelmét. Zilah. Saját tud. Szilveszterkor a zilahi kereskedők jóslékert bált rendeztek, amelynek 13.500 lei kitévő tiszta jövedelmét Kincses Károly kereskedő, a táncmultraság volt pénztárosa őrizte otthon egy kis kézi vaskasszában. Kincses, az elmúlt este családjával együtt elment otthonról s ezalatt a lakás őrizet nélkül maradt. Néhány óra múlva, amikor hazaértek Kincsesék, megdöbbenve vették észre, hogy távollétük alatt valaki bent járt a lakásban s magával vitte a kis kézikasszát, a bál 13 és fél ezer lei jövedelmével együtt. A titokzatos lopási ügyben a rendőrség nyomoz.

Kigyulladt a szatmári zsidó templom. Saját tud. Délután öt órakor a tulfütött kályhától kigyulladt a Károly király utcai zsidótemplom, amely Teitelbaum Joel ortodox főrabbi magántulajdona. Az áttűzesedett mennyezet faszervezete tüzet fogott és lángolni kezdett. A távbeszélőn értesített katonatűzoltók azonnal a helyszínre siettek és sikerült megakadályozni a templom teljes pusztulását. A mennyezet nagyrésze leszakadt és a karzat is megrongálódott. A kár jelentékeny.

TIZMILLIÓ LEI ERTEKŰ MAGÁN-ADOMÁNY A NÉPEGÉSZSÉGÜGY FEJLESZTÉSÉRE. Budapestról jelentik: Eszterházy Pál herceg budavári palotájába megbeszélésre kéréste Johann Béla belügyi államtitkárt, Korányi Sándor, Grósz Emil, Verebely Tibor, Herzog Ferenc és Szent-Györgyi Albert orvosprofesszorokat. A meghívottak a gyengélkedő Korányi Sándor kivételével meg is jelentek és nagy örömmel és megfeszítéssel értesültek a herceg elhatározásáról, mellyel a magyar tudományos orvosi kutatás előmozdítására, különös tekintettel a népegészségügy fejlesztésére 300 ezer pengőt (tiz és félmillió leit) ajánl fel, olyanformában, hogy tiz éven át évenként 30 ezer pengőt utal ki egy arra érdemes magyar orvos részére. A herceg nagy feltűnést keltett áldozatkész ajánlata régebbi elhatározásának eredménye.

Eltűnt egy ügyészségi tisztviselő. Szatmár. Saját tud. Tóth Samu nyugalmazott ügyészségi iktató felesége megjelent a rendőrségen és jelentette, hogy férje, akinek még nem utalták ki az illetményét s emiatt anyagi zavarokkal küzd, nyomtalanul eltűnt a városból. Miután az a gyanu, hogy a volt ügyészségi tisztviselő szerencsétlenségnek lett az áldozata, a rendőrség az ügyben erélyes nyomozást indított.

Két gyilkosság történt Szilágy megyében. Szilágyosomlyó. Saját tud. Az elmúlt napokban két gyilkosság is történt Szilágy megye területén. Mindkettőt részeg állapotban követték el az elvetemült tettesek. Turcas János csizéri gazda, miután alaposan beborozott a kocsmában, beállított Fodoca Florianhoz, akinél ugyanakkor ott tartózkodott Patronea Mihály nevű szomszédja is. Turcas bort kért a másik két gazdától, azok azonban nem adták neki, sőt, látván, hogy ittas, hazaküldték. A kaptos gazda el is ment, de nemsokára baltával és késsel felszerelve tért vissza. A nála levő baltával rátámadott Fodocára és Patroneára s olyan súlyosan megsebesítette őket, hogy mindkettőjüket kórházba kellett szállítani. A súlyosabb sérüléseket szenvedett Fodoca másnap reggelre meghalt s Patronea állapotja is életveszélyes. A gyilkos gazdát a csendőrok őrizetbe vették. — A másik gyilkosság színhelye Vártelek község volt, ahol Caba Gligor és Sabou Nicolae legények, a kocsmából jövet, összeverekedtek. Caba a közeli kerítésből egy karót rántott ki, s azzal fejbévágta barátját, aki holtan terült el. A gyilkos legényt az ügyészségre vitték a csendőrok.

Bontják a párizsi világkiállítás pavilonjait.

